

**COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS**

© Министерство на правосъдието на Република България, mjs.bg. Разрешението за повторно публикуване на този неофициален превод е предоставено единствено за целите на включването му в базата данни HUDOC на ЕСПЧ.

© Ministry of Justice of the Republic of Bulgaria, mjs.bg. Permission to re-publish this non-official translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

**СЪВЕТ НА ЕВРОПА
ЕВРОПЕЙСКИ СЪД ПО ПРАВАТА НА ЧОВЕКА**

ПЕТИ СЪСТАВ¹

ДЕЛО БАБИЧКИН С/У БЪЛГАРИЯ

(Жалба № 56793/00)

**РЕШЕНИЕ
СТРАСБУРГ**

10 август 2006

*Решението става окончателно при наличие на обстоятелствата,
упоменати в чл. 44, ал. 2 от Конвенцията. Същото може да е предмет на
редакторски преглед*

¹ "...понятието „Състав“ означава камера, създадена от пленарния състав на Съда за определен период от време в съответствие с чл. 26, буква „б“ от Конвенцията, а изразът „Председател на състав“ означава съдията, избран от пленарния състав на Съда в съответствие с член 26, буква от Конвенцията, за председател на такъв състав” (Правилник на Съда, март 2005 г., правило 1, буква „г”)

По делото Бабишкин с/у България [Babichkin v. Bulgaria],
Европейският съд по правата на човека (Пети състав), заседаващ в
камара в състав:

Г-н П. ЛОРЕНЗЕН [P. LORENZEN], *Председател*,
Г-жа С. БОТУШАРОВА [S. BOTOUSCHAROVA],
Г-н В. БУТКЕВИЧ [V. BUTKEVYCH],
Г-жа М. ЦАЦА-НИКОЛОВСКА [M. TSATSA-NIKOLOVSKA],
Г-н Р. МАРУСТЕ [R. MARUSTE],
Г-н Ж. БОРЕГО БОРЕГО [J. BORREGO BORREGO],
Г-н Р. ЙЕГЕР [R. JAEGER], *съдии*,
и Г-жа С. ВЕСТЕРДИЙК [C. WESTERDIEK], *Секретар на състава*,

След тайно съвещание, проведено на 3 юли 2006 г.,
Постановява следното решение, прието на същата дата:

ОТНОСНО ПРОИЗВОДСТВОТО

1. Делото е образувано по жалба (№ 56793/00) срещу Република България, подадена в Съда съгласно член 34 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи (“Конвенцията”) от българския гражданин г-н Димитър Ангелов Бабишкин [Dimitar Angelov Babichkin] (“жалбоподателят”) на 19 януари 2000 г.

2. Жалбоподателят е представляван от г-ца С. Стефанова [Ms S. Stefanova] и г-н М. Екимджиев [M. Ekimdjiev], адвокати от Пловдивската адвокатска колегия.

3. Българското правителство (“Правителството”) е представлявано от своя агент - г-ца М. Караджова [M. Karadjova] – от Министерството на правосъдието.

4. На 26 ноември 2004 г. Съдът взема решение да уведоми Правителството за жалбата. Съгласно чл. 29, ал. 3 от Конвенцията Съдът взема решение да се произнесе едновременно по допустимостта и по съществува на жалбата.

5. На 1 април 2006 г. делото е разпределено на новосформирания Пети състав (правило 25, ал. 5 и правило 52, ал. 1).

ОТНОСНО ФАКТИТЕ

ОБСТОЯТЕЛСТВАТА ПО ДЕЛОТО

6. Жалбоподателят е роден през 1939 г. и живее в Асеновград.

7. На 29 май 1991 г. жалбоподателят сключва трудов договор с местно дружество („дружеството“), по силата на който се задължава да работи за дружеството в чужбина. След няколко месеца, по време на изпълнение на работата си за дружеството в Германия жалбоподателят се разболява сериозно, претърпява операция и ползва двумесечен отпуск поради временна нетрудоспособност. В края на отпуска поради временна нетрудоспособност, на 18 октомври 1991 г. жалбоподателят разбира, че трудовият му договор едностранно е прекратен от дружеството. Скоро след това жалбоподателят се завръща в България.

8. На 19 май 1992 г. жалбоподателят подава иск срещу дружеството за вреди в размер на 13 170 германски марки [DEM] или тяхната легова равностойност от 184 389 български лева [BGL] за неизплащане от дружеството на обезщетение за временна нетрудоспособност, обезщетение за извънреден труд и плащане по застрахователна полица.

9. Пловдивският окръжен съд провежда десет заседания между 2 септември 1992 г. и 23 януари 1995 г., насрочвани от два до пет месеца едно от друго. През този срок съдът приема две заключения на вещи лица и разпитва свидетели. Едно от заседанията е отложено от 5 март за 5 май 1993 г. поради отсъствие на жалбоподателя, друго - от 12 май за 14 септември 1994 г. по искане на ответника, а трето заседание е отложено от 14 септември за 28 ноември 1994 г., тъй като ответникът е възпрепятствал вещото лице да представи заключението си.

10. С решение от 2 март 1995 г. Пловдивският окръжен съд уважава частично иска на жалбоподателя, като му е присъжда 1 032 лева. обезщетение за временна нетрудоспособност, но отхвърля останалите искания. На 22 март 1995 г. жалбоподателят обжалва решението.

11. Върховният съд провежда заседание на 28 февруари 1996 г.

12. С решение от 16 юли 1996 г. Върховният съд определя решението на Пловдивския окръжен съд за нищожно и връща делото на низшестоящия съд. Установено е, че низшестоящият съд е заседавал в незаконен състав от трима съдии, вместо в състав от един съдия и двама съдебни заседатели.

13. При новото разглеждане Пловдивският окръжен съд провежда девет заседания между 28 октомври 1996 г. и 12 юни 1998 г., насрочени с разлика едно от друго между един и четири месеца. През този период, съдът приема едно заключение на вещо лице и разпитва свидетели. Едно от проведените заседания е отложено от 29 април за 2 май 1997 г., тъй като жалбоподателят не е могъл да бъде призован на своя адрес. Освен това, три последователни заседания са отложени

между 3 септември 1997 г. и 16 април 1998 г., поради заболявания на жалбоподателя или неговия адвокат и по искане на ответника, за да се запознае със заключението на вещото лице.

14. С решение от 22 декември 1998 г. Пловдивският окръжен съд отново уважава частично иска на жалбоподателя. Съдът му присъжда 24 100 лева обезщетение за временна нетрудоспособност и отхвърля останалите искания. На 25 февруари 1999 г. жалбоподателят обжалва решението.

15. Пловдивският апелативен съд провежда четири заседания между 10 септември 1999 г. и 17 април 2000 г., насрочени с разлика едно от друго между един и четири месеца.. Едно от заседанията е отложено от 10 септември за 19 ноември 1999 г. поради заболяване на жалбоподателя.

16. С решение от 3 юли 2000 г. Пловдивският апелативен съд отменя частично решението на низшестоящия съд по отношение на присъденото на жалбоподателя обезщетение за временна нетрудоспособност в български лева и постановява решение, в което преизчислява присъденото обезщетение в германски марки, фиксирайки го на 1 679 германски марки (DEM), ведно с лихва, считано от 22 май 1992 г. Апелативният съд потвърждава останалата част от решението на Пловдивски окръжен съд относно оставяне без уважение останалите искания на жалбоподателя. На 13 септември 2000 г. жалбоподателят обжалва решението.

17. Върховният касационен съд провежда заседание на 5 юни 2001 г.

18. С решение от 10 август 2001 г. Върховният касационен съд отменя частично решението на Пловдивски апелативен съд от 3 юли 2000 г. в частта относно отхвърляне исканията на жалбоподателя за възстановяване на разноски и обезщетение за извънреден труд и връща тази част от делото на низшестоящия съд. Върховният касационен съд потвърждава останалата част от решението на Пловдивския апелативен съд относно присъденото обезщетение за временна нетрудоспособност.

19. Пловдивският апелативен съд провежда три заседания между 24 октомври 2001 г. и 23 януари 2002 г., насрочени с разлика едно от друго между един и два месеца, по време на които съдът приема едно заключение на вещо лице.

20. С решение от 22 февруари 2002 г. Пловдивският апелативен съд отменя останалата част от решението на Пловдивския окръжен съд от 22 декември 1998 г. и постановява решение по делото, съгласно което осъжда дружеството да заплати на жалбоподателя 2 220 германски марки (DEM) за възстановяване на разноски и обезщетение за извънреден труд, ведно с лихва, считано от 22 май 1992 г.

21. На 25 март 2002 г. на жалбоподателя е издаден изпълнителен лист срещу дружеството за присъдените суми. Не е ясно, дали жалбоподателят е започнал принудително изпълнение за същите.

22. На 3 април 2002 г. дружеството обжалва решението на Пловдивския апелативен съд.

23. Върховният касационен съд провежда заседание на 25 февруари 2004 г.

24. С окончателно решение от 5 март 2004 г. Върховният касационен съд потвърждава решението на Пловдивския апелативен съд от 22 февруари 2002 г.

ОТНОСНО ПРАВОТО

I. ТВЪРДЯНО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 6, АЛ. 1 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

2. Жалбоподателят твърди, че продължителността на гражданското производство не отговаря на изискването за „разумен срок“ съгласно член 6, ал. 1 от Конвенцията, който гласи следното:

„При решаването на правен спор относно неговите граждански права и задължения..., всяко лице има право на .. гледане на неговото дело в разумен срок от [...] ...съд...”

3. Правителството оспорва твърдението. То твърди, че страните по производството са спомогнали за общата продължителност и че органите са положили необходимата грижа при придвижване на производството. Освен това, Правителството твърди, че интересът на жалбоподателя не е бил съществен.

Жалбоподателят оспорва аргументите на Правителството.

A. Периодът, който следва да бъде взет под внимание

4. Страните са съгласни, че периодът, който следва да бъде взет под внимание не започва на 19 май 1992 г., когато жалбоподателят започва производство срещу дружеството (виж параграф 8 по-горе), а на 7 септември 1992 г., когато Конвенцията влиза в сила за България. Въпреки това, за да се определи, дали срокът, изтекъл след тази дата е разумен е необходимо да се вземе под внимание етапът, до който е достигнало производството към този момент (виж *Прозак срещу Полша* [*Proszak v. Poland*], решение от 16 декември 1997 г., *Доклади за решения* [*Reports of Judgments and Decisions*] 1997-VIII, стр. 2772, параграф 31). Съдът отбелязва, че към 7 септември 1992 г. производството е висящо пред първа инстанция в продължение само

на три и половина месеца, през който период е проведено само едно заседание.

5. По отношение на края на разглеждания период, според Правителството производството следва да се счита за приключило на 26 март 2002 г., когато жалбоподателят е получил изпълнителен лист за присъдените суми. Жалбоподателят не е съгласен с твърдението на Правителството.

Съдът отбелязва, че след издаването на изпълнителния лист ответникът е обжалвал решението на Пловдивския апелативен съд и производството е продължило пред Върховния касационен съд (виж параграфи 22-24 по-горе). Съответно, решението на Пловдивския апелативен съд не е влязло в сила и с него не е окончателно определено дължимото обезщетение, което би сложило край на производството пред местните съдилища (виж *Пайло срещу Франция* [*Pailot v. France*], решение от 22 април 1998 г., *Доклади* [*Reports*] 1998-II, стр. 802, параграф 59). Поради това Съдът счита, че разглежданият период приключва на 5 март 2004 г., когато решението на Пловдивския апелативен съд окончателно влиза в сила (виж параграф 24 по-горе).

6. Така определената обща продължителност на производството е единадесет години, девет месеца и деветнадесет дни, от които единадесет години, пет месеца и тридесет дни са в компетентността на Съда *ratione temporis*, през което време делото е разглеждано седем пъти на три нива на съдопроизводство.

Б. Допустимост

7. Съдът намира, че жалбата не представлява злоупотреба с правото на жалба по смисъла на член 35, ал. 3 от Конвенцията. Съдът отбелязва също, че жалбата не е недопустима на други основания. Поради това Съдът обявява жалбата за допустима.

В. По същество

8. Съдът повтаря, че разумността на продължителността на производството следва да се преценява с оглед обстоятелствата на делото и при преценка на следните критерии: сложността на делото, поведението на жалбоподателя и компетентните органи, както и интереса на жалбоподателя в спора (виж измежду много други източници *Фрайдендер срещу Франция* [*Frydlender v. France*] [GC], № 30979/96, параграф 43, ЕСПЧ 2000-VII). Освен това, неизпълнението на изискването за „разумен срок” се преценява единствено за забавяния, които могат да бъдат вменени на държавен орган (виж *X.*

срещу Франция [H. v. France], Решение от 24 октомври 1989 г., Серия А № 162-А, стр. 21-22, параграф 55).

9. Съдът счита, че делото е умерено сложно, тъй като изисква участието на вещи лица за определяне на суми, претендирани от жалбоподателя.

10. По отношение поведението на жалбоподателя и ответника, Съдът намира, че някои забавяния са пряка последица от тяхното поведение, като резултат от неявяването има на някои от заседанията, предявяване на необосновани искания за отлагания и заболявания. Освен това, ответникът е възпрепятствал вещото лице да изготви заключението си, като е възпрепятствал или отказвал достъп до счетоводните си документи (виж параграф 9 по-горе). В заключение, като се имат предвид фактите по делото, жалбоподателят и ответникът са пряко отговорни за забавяне от осем месеца и седемнадесет дни по време на първото разглеждане на делото от Пловдивския окръжен съд (виж параграф 9 по-горе), седем месеца и петнадесет дни при повторното разглеждане от същия съд (виж параграф 13 по-горе) и два месеца и девет дни пред Пловдивския апелативен съд (вж. параграф 15 по-горе). Така, общият срок на забавяне, който не се дължи на Държавата е една година, шест месеца и единадесет дни.

11. По отношение поведението на компетентните органи, Съдът отбелязва в началото, че местните съдилища провеждат заседания на периодични интервали от един до пет месеца (виж параграфи 9, 13, 15 и 19 по-горе). Прехвърлянето на делото между различните съдилища не е причинило значително забавяне с едно изключение: след обжалването на жалбоподателя на 3 април 2002 г., Върховният касационен съд е провел заседание една година, десет месеца и двадесет и четири дни след подаване на жалбата (виж параграфи 22-23 по-горе).

Най-значителното забавяне в производството обаче е резултат от решението на Пловдивския окръжен съд, обявено за нищожно на 16 юли 1996 г. поради процесуално нарушение на същия съд (виж параграф 12 по-горе). Горното обстоятелство е причина за повторно разглеждане и пълно незачитане на процесуалните действия до този момент, което въвлича две нива на съдопроизводство и трае почти четири години и два месеца, от които осем месеца и седемнадесет дни се дължат на поведението на жалбоподателя и ответника (виж параграфи 9 и 33 по-горе).

Затова, вземайки предвид горния период на бездействие на Върховния касационен съд и на забавянето в резултат на повторното разглеждане, срокът на забавяне, който се дължи на поведението на органите е пет години, четири месеца и пет дни.

12. Накрая, Съдът повтаря, че е необходима специална грижа при разглеждането на трудови спорове (виж *Руотоло срещу Италия*

[*Ruotolo v. Italy*], решение от 27 февруари 1992 г., Серия А №. 230-D, стр. 39, параграф 17).

13. Като има предвид горното, Съдът счита, че по настоящото дело изискването за „разумен срок” съгласно член 6, ал. 1 от Конвенцията е нарушено, поради факта, че гражданското производство, инициирано от жалбоподателят трае единадесет години, девет месеца и деветнадесет дни, от които единадесет години, пет месеца и тридесет дни са в рамките на компетентността на Съда *ratione temporis*, през което време делото е разглеждано седем пъти на три нива на съдопроизводство.

Следователно, налице е нарушение на член 6, ал. 1 от Конвенцията.

II. ТВЪРДЯНО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 13 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

14. Жалбоподателят се оплаква също от факта, че в България няма съд, пред който да бъде подадена жалба за прекалена продължителност на производството. Той се позовава на член 13 от Конвенцията, който гласи следното:

„Всеки, чиито права и свободи, провъзгласени в Конвенцията, са нарушени, има право на ефикасни правни средства за тяхната защита пред съответните национални власти, дори и нарушението да е извършено от лица, действащи при упражняване на служебни функции.”

15. Правителството не оспорва изрично това твърдение.

16. Съдът отбелязва, че това оплакване е свързано с разглежданото по-горе и поради това следва да се приеме за допустимо.

17. Съдът повтаря, че член 13 гарантира правото на ефикасни правни средства пред национален орган за защита на твърдяно нарушение на изискването по член 6, ал. 1 за разглеждане на делото в разумен срок (виж *Кудва срещу Полша* [*Kudła v. Poland*] [GC], № 30210/96, параграф 156, ЕСПЧ 2000-XI).

18. Съдът отбелязва, че по подобни дела срещу България, е установявал, че жалба, основана на директното приложение на Конвенцията в българското право не е ефикасно средство, както и не може да се приравни на „жалба за бавност” по член 217а от Гражданско-процесуалния кодекс. Освен това, изглежда че българското право не осигурява други средства за страна по съдебно производство да си осигури по-бързо разрешаване на съдебния спор. Най-накрая, по отношение на средствата за обезщетяване, Съдът също не е установявал, че в българското право съществува възможност за получаване на обезщетение или друга форма на компенсация за прекомерно дълго производство (виж, например, *Рашеви срещу България* [*Rachevi v. Bulgaria*], № 47877/99, параграфи 96-104, 23 септември 2004 г.).

19. Следователно, налице е нарушение на член 13 от Конвенцията, тъй като жалбоподателят не разполага със средство по националното законодателство да защити правото си на „гледане в разумен срок“, гарантирано от член 6, ал. 1 от Конвенцията.

III. ПРИЛОЖЕНИЕ НА ЧЛЕН 41 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

20. Член 41 от Конвенцията гласи:

“Ако съдът установи, че е имало нарушение на конвенцията или на протоколите към нея и ако вътрешното право на високодоговарящата страна допуска само частично обезщетение за последиците от това нарушение, съдът присъжда, ако това е необходимо, справедливо удовлетворение на потърпевщата страна.”

A. Вреди

21. Жалбоподателят претендира обезщетение в размер на 10 000 евро (EUR) за неимуществени вреди, причинени от прекомерната продължителност на производствата. Освен това, жалбоподателят претендира, че е бил обезсърчен от липсата на правни средства срещу необоснованата продължителност на производствата.

22. Правителството не изразява мнение по този въпрос.

23. Съдът намира, че е основателно да се счита, че жалбоподателят е претърпял страдание и разочарование поради необоснованата продължителност на производствата и липсата на правни средства за защита в това отношение. Още повече, Съдът отбелязва, че интересът на жалбоподателя е съществен (виж параграф 35 по-горе). Съответно, като взема предвид обстоятелствата по делото, и като преценява по справедливост, Съдът отсъжда сумата от 3 600 евро обезщетение за неимуществени вреди, причинени от прекомерната продължителност на производствата.

Б. Разноски по производството

24. Жалбоподателят претендира заплащане на 1 851 евро за 25.5 часа юридическа работа на адвокат във връзка с производството пред Съда, по часова ставка от 70 евро [EUR]. Освен това, жалбоподателят претендира възстановяване на 117 евро [EUR] за превод на документи, канцеларски материали и пощенски разходи на неговите адвокати. Жалбоподателят представя споразумение между него и неговите

адвокати относно хонорара, отчет за положения труд, договор за разноски по превод и пощенски разписки. Жалбоподателят е поискал претендираните разноски да бъдат изплатени директно на неговите адвокати г-ца С. Стефанова и г.н М. Екимджиев.

25. Правителството не е изразило мнение по този въпрос.

26. Съгласно практиката на Съда жалбоподателят има право на възстановяване на неговите разноски единствено, доколкото е явно, че същите са били действително необходими и са в разумен размер. В случая, Съдът счита че часовата ставка от 70 евро [EUR] е прекомерна и е необходимо нейното намаляване (виж, *a contrario*, *Ангелова срещу България* [Anguelova v. Bulgaria], № 38361/97, параграф 176 *in fine*, ЕСПЧ 2002-IV; *Николов срещу България* [Nikolov v. Bulgaria], № 38884/97, параграф 111, 30 януари 2003 г.; *Тотева срещу България* [Toteva v. Bulgaria], № 42027/98, параграф 75, 19 май 2004 г. и *Рашеви* [Rachevi], цитирано по-горе, параграф 111, където Съдът е приел часова ставка от 50 евро [EUR] за разумна). Като взема предвид съответните обстоятелства, Съдът счита, че е обосновано да присъди сумата от 1 000 евро [EUR] за покриване на съдебните разноски плюс всякакви данъци, които могат да бъдат удържани върху тази сума.

В. Лихва за забава

27. Съдът счита за уместно лихвата за забава да бъде определена на базата на пределната лихва за заеми от Европейската централна банка, към която да се добавят 3 процента.

ПО ТЕЗИ ПРИЧИНИ СЪДЪТ ЕДИНОДУШНО

1. *Определя* жалбата за допустима;
2. *Приема*, че е налице нарушение на член 6, ал.1 от Конвенцията;
3. *Приема*, че е налице нарушение на член 13 от Конвенцията;
4. *Приема*,
 - (а) че Държава-ответник следва да плати на жалбоподателя в срок от три месеца от датата, на която решението стане окончателно съгласно член 44, ал. 2 от Конвенцията следните суми, които се изчисляват в български лева по курса на датата на изплащането им:
 - (i) 3 600 евро (три хиляди и шестстотин евро) [EUR] обезщетение за неимуществени вреди, платими директно на жалбоподателя.

(ii) 1 000 евро (хиляда евро) [EUR] за съдебни разноси, платими на две равни вноски от по 500 евро (петстотин евро) [EUR] по банковите сметки на адвокатите на жалбоподателя в България – г-ца С. Стефанова и г-н М. Екимджиев;

(iii) данъците, които евентуално се начисляват върху посочените суми;

(б) от изтичането на горепосочения тримесечен срок до изплащането на тези суми се дължи проста лихва равна на пределната ставка по заеми от Европейската централна банка за периода на забавата, увеличена с 3 процента;

5. *Отхвърля* останалата част от исканията на жалбоподателя за справедливо обезщетение.

Съставено на английски език и оповестено в писмен вид на 10 август 2006 г., в съответствие с правило 77, алинеи 2 и 3 от Правилника на Съда.

Клаудия ВЕСТЕРДИЙК
[Claudia WESTERDIEK]
Секретар

Пиър ЛОРЕНЗЕН
[Peer LORENZEN]
Председател